

MESLEK YÜKSEKOKULUNDA ALINAN MUHASEBE EĞİTİMİNİN MUHASEBE MESLEĞİNE KATKISI: KUYUCAK MESLEK YÜKSEKOKULU MEZUNLARI ÖRNEĞİ*

Öğr. Gör. Dr. D. Ali KIZILYALÇIN^a

Ampirik Araştırma
(Empirical Research)

*Muhasebe ve Vergi
Uygulamaları Dergisi
Kasım 2019; 12 (3): 533-557*

ÖZ

Türkiye’de muhasebe eğitimi yükseköğrenim öncesi ticaret liselerinde, yükseköğrenimde ise meslek yüksekokullarının muhasebe ve vergi uygulamaları, işletme yönetimi, bankacılık-finans ve sigortacılık gibi programları ile fakültelerin iktisadi ve idari bilimler fakültesi, siyasal bilgiler bölümlerinde verilmektedir. Aynı zamanda muhasebe eğitimi yüksek lisans ve doktora düzeyinde de verilmektedir. Bu öğretim kurumları içerisinde meslek yüksekokulları iş hayatının gerektirdiği niteliklere sahip muhasebe ara elemanı yetiştirilmesi konusunda önemli bir yere sahiptir.

Çalışmada muhasebe meslek elemanı olarak çalışan meslek yüksekokulu mezunlarının, yüksekokulda aldıkları muhasebe eğitimini değerlendirmeleri amaçlanmıştır. Bu amaçla yüksekokul mezunlarına online anket uygulanmış ve elde edilen veriler SPSS 22 İstatistik Paket Programı kullanılarak analiz edilip yorumlanmıştır. Analiz sonucuna göre mezunlar aldıkları teorik eğitimin uygulama ile desteklenmesi gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Muhasebe, Muhasebe Eğitimi, Muhasebe Mesleği, Meslek Yüksekokulu.

JEL Kodları: M40, M41.

APA Stili Kaynak Gösterimi:

Kızılyalçın, D. A. (2019). Meslek Yüksekokulunda Alınan Muhasebe Eğitiminin Muhasebe Mesleğine Katkısı: Kuyucak Meslek Yüksekokulu Mezunları Örneği. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*. 12 (3), 533-557.

* Makalenin gönderim tarihi: 14.11.2018; Kabul tarihi: 30.12.2018, iThenticate benzerlik oranı %22

^a Adnan Menderes Üniversitesi, Kuyucak Meslek Yüksekokulu, dakizilyalcin@adu.edu.tr.

ORCID: [0000-0002-9979-8264](https://orcid.org/0000-0002-9979-8264)

THE CONTRIBUTION OF ACCOUNTING EDUCATION AT VOCATIONAL SCHOOL TO ACCOUNTING PROFESSION: EXAMPLE OF KUYUCAK VOCATIONAL SCHOOL ALUMNI

ABSTRACT

Accounting education in Turkey is given higher education that includes Accounting and Taxation, Business Management, Banking and Finance and Insurance etc. programmes at Vocational Schools and related programmes at Faculty of Economics and Administrative Sciences, Political Sciences and also given at commercial high schools before higher education. At the same time accounting education is given at master and PhD levels. Vocational schools have an important place in the development of accounting intermediate staff with the qualifications required by the business life in these educational institutions.

The purpose of this study is to evaluate the accounting education of the vocational school alumni who work as accounting profession staff. For this purpose, an online questionnaire was applied to vocational school alumni and the data were analyzed and interpreted by using SPSS 22 Statistics Package Program. According to the results of the analysis, the alumni stated that the theoretical education should be supported by practise.

Keywords: Accounting, Accounting Education, Accounting Profession, Vocational School.

JEL Codes: M40, M41.

1. GİRİŞ

Günümüzde iş dünyasındaki yoğun rekabet, bilgi teknolojilerindeki gelişmeler gibi faktörler her alanda donanımlı ve nitelikli personel ihtiyacını gündeme getirmiştir. Diğer alanlarda da olduğu gibi gerek ülke ekonomisi gerek işletmeler için nitelikli muhasebe meslek mensubuna sahip olmak büyük önem taşımaktadır.

İyi bir muhasebe meslek elemanı olma şartlarından en önemlilerinden biri öncelikle kaliteli bir muhasebe eğitiminden geçmektedir. Muhasebe eğitiminin kalitesi hem ulusal hem de uluslararası alanda uzun yıllardır tartışılmaktadır. 1986 yılında Bedford Raporu'nun yayınlanmasından bu yana muhasebe eğitimi uluslararası eleştirinin ve tartışmanın konusu olmaktadır (Ballantine vd. 2008: 189). Bu eleştirilerin odak noktasını, muhasebe programı mezunlarının teknik yeterliliklerine aşırı önem verilmesi ve mesleğe giriş için önemli olan örgütsel ve kişiler arası iletişim becerilerini ihmal etmesi oluşturmaktadır (Christensen vd. 2018: 2). Muhasebe eğitiminde teknik bilgiler önemli olduğu ölçüde mezunlarının meslek yaşamlarında ihtiyaç duyacakları diğer alanlara ait bilgilerle donatılmaları da önemlidir.

Buna göre muhasebe mezunlarına; problem çözme, zamanı etkin kullanma, iletişim ve takım halinde çalışma gibi yetilerin de kazandırılması gerekmektedir (Kutlu, 2010: 235). Muhasebe meslek mensupları dinamik bir dünyanın önemli unsurlarından olduklarından çağımızın gerektirdiği

değişmeleri yakından takip edebilmelidirler. Bunun için de işverenler ve muhasebe meslek mensuplarının beklentileri dikkate alınarak müfredatlarda gerekli güncellemeler yapılmalıdır.

Meslek yüksekokulları muhasebe eğitimi konusunda önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Bu nedenle çalışmada muhasebe mesleğini icra eden meslek yüksekokulu mezunlarının aldıkları muhasebe eğitimi değerlendirmeleri amaçlanmıştır. Çalışma giriş ve sonuç bölümler hariç olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde meslek yüksekokulları ve muhasebe eğitimi açıklanmış, ikinci bölümde ise muhasebe mesleğine yönelik bilgiler verilmiştir. Çalışmanın üçüncü bölümünde konumuz ile ilgili literatür kısaca özetlendikten sonra dördüncü bölümde araştırma bulgularına yer verilmiştir.

2. MESLEK YÜKSEKOKULLARI VE MUHASEBE EĞİTİMİ

Muhasebe, işletmelerdeki ekonomik olayları kayıtlama, raporlama ve düzenlenen raporları yorumlayarak ilgililere mali açıdan yol göstermeye ilişkin usul ve kuralları öğreten ve teknik yönü ağır basan bir bilim dalı olarak tanımlanmaktadır. (Durak, 2009: 24'den aktaran, Yelgen ve Uyar, 2018: 150).

Muhasebe eğitiminin hedefi, muhasebe temel kavram ve ilkelerini öğrenciye kazandırarak; öğrencilerin bilgiyi oluşturması, ölçmesi ve en önemlisi analiz ederek karar almada kullanılmasını sağlanmasıdır (Zaif ve Ayanoglu, 2007: 119). Buna göre muhasebe eğitiminin amacı muhasebeyi kendi sistemi içinde özümsemiş, güncel gelişmeleri yakından izleyen, toplumsal fayda yaratabilecek yetkinlikte ve etik değerleri olan meslek mensupları yetiştirmek olmalıdır (Alkan, 2015: 139) .

Muhasebenin ürettiği finansal bilginin karar almada kullanılabilmesi için, öğrencilerin muhasebe sürecini çok iyi kavramasının sağlanması ve öğrencilere muhasebe ilke ve kavramlarının doğru ve güvenilir finansal bilginin üretilmesindeki etkisi aktarılmalıdır. Güçlü bir mesleki eğitim, mesleğin gerektirdiği teknik becerilerle birlikte meslek ahlakının da öğrencilere kazandırılması halinde mümkün olacaktır (Zaif ve Ayanoglu, 2007: 118).

Teknik bilgi ve pratik beceriler muhasebe mesleğinde önemlidir. Ancak muhasebeciler sadece bilginin raporlanması değil, bunun yanında bilginin yorumlanması konusunda da danışman olarak önemli rol oynamaktadırlar (Howieson, vd. 2014: 262).

Ülkemizde meslek yüksekokulları mesleki eğitimin önemli bir adımını oluşturmaktadırlar. Meslek yüksekokulları sağladıkları önlisans eğitimi ile iş dünyasına nitelikli ara eleman yetiştiren yükseköğretim kurumlarıdır.

Meslek yüksekokulu, 2547 sayılı kanunun 3. maddesinin 1 bendinde; “*belirli mesleklere yönelik nitelikli insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan, yılda iki veya üç dönem olmak üzere iki yıllık eğitim-öğretim sürdüren, önlisans derecesi veren bir yükseköğretim kurumudur*” şeklinde tanımlanmıştır. Aynı kanunun 3. maddesinin r bendinde ise önlisans eğitimi “*ortaöğretim yeterliliklerine dayalı, en az iki yıllık bir programı kapsayan nitelikli insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan veya lisans öğretiminin ilk kademesini teşkil eden bir yükseköğretimdir*” şeklinde tanımlanmıştır.

Mesleki eğitim “bireysel ve toplumsal yaşam için zorunlu olan belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve pratik uygulama yetenekleri kazandırarak bireyi zihinsel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişisel yönleriyle dengeli biçimde geliştirme” olarak tanımlanmaktadır (Alkan, Doğan ve Sezgin, 1998: 3’den aktaran Şengel, 2011: 168).

Türkiye’de muhasebe eğitimi üniversite öncesinde ticaret meslek liselerinde, üniversitelerde ise önlisans düzeyinde meslek yüksekokullarında; muhasebe, işletme yönetimi, bankacılık ve sigortacılık, gibi programlarda verilmektedir. Lisans düzeyinde ise fakültelerin iktisadi ve idari bilimler ve siyasal bilgiler bölümlerinde okutulmaktadır. Ayrıca yüksek lisans ve doktora düzeyinde de muhasebe dersleri verilmektedir.

Meslek yüksekokulları müfredatına bakıldığında muhasebe ile ilgili dersler olarak; birinci sınıfta Genel Muhasebe 1 ve Genel Muhasebe 2, ikinci sınıfta ise Bilgisayarlı Muhasebe, Maliyet Muhasebesi, Yönetim Muhasebesi, Şirketler Muhasebesi, Banka Muhasebesi, Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi ve Denetim gibi derslerin okutulduğu görülmektedir.

Özellikle bilgi teknolojisindeki gelişmeler ve küreselleşme ile birlikte muhasebecilerin çalıştığı ortam da hızla değişmektedir. Bu değişikliklerin getirdiği zorlukları karşılamak için üniversite muhasebe programlarının güçlü teknik bilgi ve istihdam için gerekli temel becerileri sağlaması gerekmektedir (Tan and Laswad, 2018: 403).

Meslek yüksekokullarından mezun olan öğrencilerin iş hayatının beklediği niteliklere uygun olarak yetiştirilmeleri, hem muhasebecilik mesleği hem de işletmeler için önem arz etmektedir. Bu nedenle öncelikle ders müfredatları iş dünyasının beklentilerine cevap verecek şekilde olmalı ve muhasebe mesleğinin özelliği gereğince de çağın gereklerine göre sürekli olarak güncellenmelidir. Bunun yanında dersler öğrencilere mevcut konuları ezbere bir şekilde vermek yerine uygulamayı da içerecek şekilde aktarılmalıdır. Temel muhasebe bilgisinin yanında muhasebe meslek elemanlarınca oldukça önemli olan analiz yeteneği ile de mezunların donatılması gerekmektedir.

Muhasebe eğitimi alan bir muhasebe mesleği mensubu adayının mesleki bilgi ve beceri yanında bazı kişisel özellikler de taşıması beklenir. Bu

nitelikler; kişisel ve mesleki nitelikler olarak ifade edilebilir. Kişisel nitelikler zihinsel yetenek ve olgunluk, analitik yetenek, kavramsal anlama, iletişim niteliği ve tarafsız olma gibi nitelikleri kapsar. Mesleki nitelikler ise muhasebecinin teknik yeterliliği ile ilgili olup deneyimi de kapsar (Marşap, 1996'dan aktaran; Şengel, 2011: 170).

Öte yandan IAESB (Uluslararası Muhasebe Eğitim Standartları Kurulu) tarafından 2015 yılı itibariyle 8 standart uygulamaya konulmuştur. Bu standartlardan ikincisi olan “Mesleki Eğitim Programlarının İçeriği” kaliteli muhasebe eğitimi verilebilmesi için gerekli olan ders grupları ve ders içeriklerini açıklamıştır. Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları (UMES) 2'nin ikinci bendinde profesyonel muhasebe eğitimi programlarında bulunması gereken dersler üç ana başlık altında toplanmıştır: (Can ve Demirci, 2016: 320-323):

- a. Muhasebe ve Finans ile ilgili verilmesi gereken dersler,
- b. Yönetim ve Organizasyon Bilgisi ile ilgili verilmesi gereken dersler,
- c. Bilgi Teknolojileri ile ilgili verilmesi gereken dersler.

Ayrıca diğer standartlarda genel eğitim (UMES 3), profesyonel değerler, etik ve davranışlar (UMES 4) ve pratik tecrübe ile ilgili gereklilikler (UMES 5) açıklanmaktadır.

Muhasebe eğitimi ve staj eğitiminin kalitesi, muhasebe mesleğinin kalitesini de etkilemektedir. Muhasebecilerin geleceği muhasebe eğitiminin kalitesine bağlıdır. Mesleğin kalitesi ile muhasebe eğitiminin kalitesi arasında sıkı bir ilişki mevcuttur. Mesleğin gelecekteki imajı, eğitim kalitesinin artırılmasıyla sağlanır. Eğitim kalitesi, mesleğin kalitesiyle birlikte uygulamadaki sistemin kalitesini de etkilemektedir (Civan ve Yıldız, 2003).

Muhasebe eğitimi ile ilgili olarak buraya kadar sayılan nitelikleri aşağıdaki gibi özetleyebiliriz. Bu niteliksel özellikler genel olarak “muhasebe eğitimi nasıl olmalıdır” sorusuna da yanıt sağlayacaktır:

- a) Muhasebe temel kavram ve ilkeleri öğrenciye kazandırılmalıdır,
- b) Öğrencilerin bilgiyi oluşturma, ölçme ve karar almada kullanmasını sağlayacak becerileri kazandırılmalıdır,
- c) Muhasebe mesleği dinamik bir meslek olduğu için güncel gelişmeleri takip edecek şekilde planlanmalıdır,
- d) Muhasebe mesleğini icra edenlerin sahip olması gereken önemli değerlerden etik ilkesini öğrencilere kazandırmalıdır,
- e) Mesleğin gerektirdiği bilgi ve teknik beceriler öğrencilere kazandırılmalıdır,
- f) Öğrencilerin analitik düşünme ve iletişim becerileri geliştirilmelidir,
- g) Teorik eğitim ile uygulamalı eğitim beraber verilmelidir,
- h) Takım çalışmasının geliştirilmesi yönünde öğrenciler yönlendirilmelidir,

- i) Öğrenciler bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanabilecek şekilde donatılmalıdır,
- j) Teknolojik gelişmelere açık bir eğitim planlanmalıdır,
- k) Mevzuattaki güncel gelişmeleri takip edip yorumlayabilecek beceriler öğrencilere kazandırılmalıdır.

3. MUHASEBE MESLEĞİ

Türk Dil Kurumu (TDK)'nda meslek; “belli bir eğitim ile kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş” olarak tanımlanmıştır. Bu tanıma göre muhasebe mesleği bir meslek olarak kabul edilecektir.

Günümüzde küreselleşmeye ve ekonomik gelişmelere paralel olarak işletmelerin yaptıkları işlemler daha karmaşık bir hale gelmiştir. Gelişen ekonomik sistem içerisinde, işletmelerin rekabet yeteneklerini koruyabilmeleri ve geleceğe yönelik doğru kararlar alabilmeleri için ihtiyaç duydukları bilgilerde artış olmuştur. Bu durum, hem muhasebe mesleğinin önemini, hem de hazırlayacakları raporlarla işletme içi ve işletme dışı kişi ve kuruluşlara; doğru, zamanlı ve güvenilir bilgi sağlamakla yükümlü olan muhasebe meslek mensuplarından beklentileri de artırmıştır (Yıldız, 2017: 170).

Muhasebecilerin rolü, işletmeler, hükümet ve toplumun genel ekonomik refahı için çok önemlidir (Abbott and Palatnik, 2018: 72). Bunun yanında muhasebeciler “mükellefle devlet arasında bir köprü vazifesi görmenin yanında müşterilerine, devlete ve topluma karşı gerek yasal gerekse de etik ve ekonomik sorumluluk” taşımaktadırlar (Kırılıoğlu ve Akyel 2003: 59'dan aktaran Şenol, 2014: 104).

01.06.1989 yılında kabul edilip 13.06.1989'da Resmi Gazete'de yayımlanan 3568 Sayılı “Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu'nun”¹ ikinci maddesi “A” ve “B” bentlerinde muhasebecilik ve mali müşavirlik ile yeminli mali müşavirlik mesleğinin konusunu aşağıdaki gibi belirtmiştir:

Madde 2 A) Muhasebecilik ve mali müşavirlik mesleğinin konusu:

- a) Genel kabul görmüş muhasebe prensipleri ve ilgili mevzuat hükümleri gereğince, defterlerini tutmak, bilanço, kar-zarar tablosu ve beyannameleri ile diğer belgelerini düzenlemek ve benzeri işleri yapmak.

¹ 26.07.2008 tarih ve 26948 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5786 sayılı Kanununun 1. maddesi ile 3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununun adı “Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu” olarak değiştirilmiştir.

- b) Muhasebe sistemlerini kurmak, geliştirmek, işletmecilik, muhasebe, finans, mali mevzuat ve bunların uygulamaları ile ilgili işlerini düzenlemek veya bu konularda müşavirlik yapmak.
- c) Yukarıdaki bentte yazılı konularda, belgelerine dayanılarak, inceleme, tahlil, denetim yapmak, mali tablo ve beyannamelerle ilgili konularda yazılı görüş vermek, rapor ve benzerlerini düzenlemek, tahkim, bilirkişilik vb. işleri yapmak.

Yukarıda sayılan işleri, bir işyerine bağlı olmaksızın yapanlara serbest muhasebeci mali müşavir denir.

Madde 2 B) Yeminli mali müşavirlik mesleğinin konusu :

(A) Fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde yazılı işleri yapmanın yanında Kanununun 12 nci maddesine göre çıkartılacak yönetmelik çerçevesinde tasdik işlerini yapmaktır.

Aynı kanununun 5. Maddesinde ise serbest muhasebeci mali müşavir olabilmek için gerekli şartlar sayılmıştır. Buna göre “hukuk, iktisat, maliye, işletme, muhasebe, bankacılık, kamu yönetimi ve siyasal bilimler dallarında eğitim veren fakülte ve yüksekokullardan veya denkliği Yükseköğretim Kurumunca tasdik edilmiş yabancı yükseköğretim kurumlarından en az lisans seviyesinde mezun olmak veya diğer öğretim kurumlarından lisans seviyesinde mezun olmakla beraber bu fıkrada belirtilen bilim dallarından lisansüstü seviyesinde diploma almış olanlar” diğer şartları da sağlamak suretiyle serbest muhasebeci ve mali müşavir olabileceklerdir.

3568 Sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali müşavirlik Kanunu’nda 26.07.2008² tarihinde yapılan değişiklik ile serbest muhasebecilik kaldırıldığı ve mali müşavirlik için de lisans eğitimi şartı getirildiğinden önlisans mezunlarının bu alanda çalışmasının önü kapanmıştır. Buna göre meslek yüksekokulu muhasebe programı mezunları ya ara eleman olarak işletmelerin ön muhasebe bölümünde çalışacaklar ya da lisans eğitimlerini tamamlayıp serbest muhasebeci mali müşavir olma yoluna gideceklerdir. Bu nedenle meslek yüksekokulları muhasebe programlarının sadece muhasebe ara elemanı yetiştiren kurumlar haline gelmiştir.

4. LİTERATÜR TARAMASI

Muhasebe eğitimi ve muhasebe eğitimi veren okullardan iş dünyasının beklentileri üzerine birçok çalışma yapılmıştır. Bu bölümde bu çalışmalardan bazılarını kısaca değinilmiştir.

² 26.07.2008 tarih ve 26948 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 5786 sayılı Kanun’un 19. maddesi ile “Serbest Muhasebecilik” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

Tan ve Laswad (2018) muhasebe ile ilgili iş ilanlarını incelemiş ve muhasebe çalışanlarında aranan nitelikleri belirlemeye çalışmışlardır. Çalışma için 31 adet ifade belirlenmiş ve bunlardan en çok belirtilen 13'ü: (1) meslektaşları ile işbirliği yapabilen, (2) görüşlerini tartışıp savunabilen, (3) pozitif, (4) bilgi teknolojilerini kullanabilen, (5) zamanı etkin kullanabilen (6) grup dinamiklerini anlayabilen, (7) liderlik becerilerine sahip, (8) bağımsız düşünebilme, (9) stratejik davranmak (10) bilinçli ve gözlem yeteneğine sahip, (11) sorunların sebeplerini analiz edebilen, (12) uyumlu olmak (13) problem çözme yeteneğine sahip olmak şeklinde sayılmıştır.

Yıldız (2017) Muhasebe meslek mensuplarının meslek yüksekokulu muhasebe programı öğrencilerinden beklentilerini Kayseri İlinde araştırmıştır. Çalışmaya göre teorik muhasebe eğitimini yeterli bulanların oranı yetersiz bulanlardan daha düşüktür. Aynı şekilde uygulamalı muhasebe eğitimini yetersiz bulanların oranı daha yüksek çıkmıştır. Çalışmaya göre araştırmaya katılanların yüksek bir orandaki çoğunluğu muhasebe müfredatının güncellenmesi gerektiğini ve yine yüksek orandaki katılımcı uygulamalı eğitim verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Meslek mensupları vergi usul, gelir ve katma değer vergisi uygulamaları, Türkiye muhasebe standartları ve muhasebe meslek etiği derslerinin müfredata konması gerektiğine önem vermektedirler.

Ertuğrul (2016) “Ankara Organize Sanayi Bölgesi’nde yer alan işletmelerin önlisans muhasebe bölümü mezunlarından beklentilerini araştırmıştır”. Yapılan çalışma neticesinde özet olarak şu sonuçlara ulaşılmıştır. Katılımcıların çoğunluğu muhasebe eğitimi ile verilen bilgilerin orta derecede yeterli olduğunu ve mezunların ek eğitime orta derecede ihtiyaçları olduğunu düşünmektedirler. Organize sanayi bölgelerinde istihdam edilen ya da edilecek olan meslek yüksekokulu muhasebe bölümü mezunlarının bilgi düzeyi, muhasebe yetkinlikleri söz konusu işletmelerin bu mezunlardan beklentilerini karşılamaktadır. Ancak bu işletmeler muhasebe bölümü mezunlarının istihdamı konusunda tereddüt yaşamaktadırlar. Yine söz konusu çalışmanın sonuçlarına göre muhasebe bölümü mezunlarının ekip çalışmasına uyumlu oldukları gözlemlenmiştir.

Yürekli ve Gönen (2015) Muhasebe meslek mensuplarının nitelikli meslek mensubu yetiştirilmesine yönelik önlisans programından beklentilerini araştırdıkları çalışmada; muhasebe meslek mensupları maliyet muhasebesi ve genel muhasebe derslerinin öğrenciler tarafından alınmasının yanında, teori ve uygulamanın birlikte verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Meslek mensupları genel muhasebe eğitimi ile ilgili önlisans eğitiminden; defter tutmanın öğretilmesi, vergi kanunlarının öğrenilmesi, örnek belgelerle anlatım, muhasebe programlarına hakim yetiştirilmesi gibi konulara önem vermektedirler. Ayrıca katılımcılar zorunlu staj uygulamasının olması gerektiği ve staj süresinin yetersiz olduğu görüşündedir.

Arsoy vd. (2014) muhasebe eğitimindeki bilgi, beceri ve eğitim tekniklerinin gerekliliklerine ilişkin beklentileri akademisyen ve meslek mensupları özelinde karşılaştırmıştır. Buna göre akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarına göre muhasebe eğitiminde alınması gereken ilk beş konu sırasıyla; finansal muhasebe, finansal tablolar analizi, uluslararası muhasebe standartları/uluslararası finansal raporlama standartları, vergi konuları ve bağımsız denetimdir. Akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının ortak görüşüne göre muhasebe eğitimiyle kazandırılması gereken ilk beş beceri sırasıyla; analitik/eleştirel düşünme, doğru mesleki tutum geliştirme, hesaplama teknikleri, yazılı iletişim ve motivasyon sağlayabilmedir. Çalışmada, finansal muhasebe, UMS/UFRS, yönetim muhasebesi, etik ve sosyal sorumluluk konularına akademisyenlerin daha fazla önem verdiği sonucuna varılmıştır. Muhasebe meslek mensuplarının ise hata ve hile denetimi, iş hukuku, işletme bilgi sistemleri, işletme stratejilerinin belirlenmesi, global işletmecilik, makro ekonomi, mikro ekonomi, e-ticaret, girişimcilik, insan kaynakları yönetimi, sigorta hizmetleri, pazarlama, ulaştırma ve lojistik, satış gücünün yönetimi konularına daha fazla önem verdikleri görülmüştür.

Tugay ve Ömürbek (2014) yaptıkları çalışmada meslek yüksekokullarında verilen muhasebe derslerinin uygulamada kullanılma düzeyi ve yeterliliğini araştırmışlardır. Çalışma sonucunda meslek yüksekokulunda alınan muhasebe derslerinin uygulamada kullanılma düzeyi en fazla olan beş ders sırasıyla; ticari belgeler, maliyet muhasebesi, Türk vergi sistemi, genel muhasebe ve iş ve sosyal güvenlik hukukudur. Uygulamada kullanılma düzeyi en düşük olan beş ders ise sırasıyla; konaklama muhasebesi, inşaat muhasebesi, dış ticaret işlemleri ve muhasebesi, dış ticaret işlemleri ve genel işletme dersleridir. Bu derslerin yeterlilik düzeyi incelendiğinde yeterlilik düzeyi en yüksek beş ders sırasıyla; ticari belgeler, ticaret hukuku, vergi hukuku, iletişim ve maliyet muhasebesi dersleri olduğu görülmektedir. Araştırma sonuçlarına göre, yeterlilik düzeyi en düşük beş ders ise sırasıyla; bilgisayarlı muhasebe paket programları, dış ticaret işlemleri ve muhasebesi, konaklama muhasebesi, inşaat muhasebesi ve genel işletme ile birlikte dış ticaret işlemleri dersleridir.

Gençtürk (2006) alınan eğitimin meslek yaşamındaki yeterlilik düzeyinin işletmelerin muhasebe-finans bölümünde çalışanlar üzerinde tespitine yönelik çalışmasında, ankete katılanlara kendilerine faydalı olan dersleri sormuş ve en yüksek oranda genel muhasebe ve maliyet muhasebesi dersleri çıkmıştır. Bu dersleri sırasıyla finansal yönetim, mali tablolar ve analiz, ihtisas muhasebeleri ve muhasebe paket programları dersleri izlemiştir. Araştırma sonucunda işletmelerde iş bulabilmek için sadece o alanla ilgili eğitim almanın tek başına yeterli olmadığı, referans, tecrübe vb. gibi unsurlarında önemli olduğu görülmüştür. Sonuçlardan bir diğeri de özellikle

meslek yüksekokullarında verilen eğitimin kalitesinin artırılması için teorik eğitim kadar uygulamalı eğitime de önem verilmesi gerektiğidir.

Çürük ve Doğan (2001) muhasebe eğitiminin işletmelerin taleplerini karşılama düzeyini araştırmıştır. Çalışma ile hem işletme temsilcilerinin hem de katılan öğretim üyelerinin tamamına yakınının muhasebe derslerinin belirlenmesinde üniversite-sanayi iş birliğinin olması konusunda ortak bir yargıya vardıkları belirlenmiştir. Çalışmaya göre, genel muhasebe ile şirketler muhasebesi, muhasebe dersleri içinde yer alan en önemli derslerden iki tanesidir. Ayrıca genel muhasebe ve şirketler muhasebesi dersleri yanında maliyet ve yönetim muhasebesi de işletme temsilcilerinin çoğunluğu tarafından detaylı bir şekilde verilmesi gereken dersler arasında sayılmaktadır.

5. ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ

5.1. Araştırmanın Amacı

Yapılan bu araştırma ile Adnan Menderes Üniversitesi Kuyucak Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve İşletme Programı mezunu olup muhasebe mesleği ile uğraşan öğrencilerin yüksekokulda aldıkları muhasebe eğitimi konusundaki görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

5.2. Kapsamı ve Sınırlılıkları

Çalışmanın gerçekleştirildiği Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Kuyucak Meslek Yüksekokulu iki yıllık önlisans eğitimi vermekte olup 1995 yılında eğitim öğretime başlamıştır. Araştırma kapsamında öncelikle yüksekokul muhasebe ve işletme programı mezunu olup şu anda muhasebe mesleğini yapan öğrenciler belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda 75 öğrenciye ulaşılabilmektedir. Bu öğrenciler ile sosyal medya aracılığı ile iletişim kurulmuş ve ankete katılımları sağlanmıştır. Bu anketlerden 69 adedi değerlendirmeye alınmış 6 adet anket ise değerlendirmeye alınmamıştır. Çalışmanın gerçekleştirildiği meslek yüksekokulunda bir mezun bilgi sistemi olmadığından, muhasebe mesleğini icra eden öğrenci sayısı tam olarak belirlenememiştir. Ayrıca sosyal medya ağında bulunmayan öğrencilere ulaşamaması araştırmanın diğer bir kısıtıdır. Dolayısıyla örneklem büyüklüğü tam olarak belirlenememiştir.

5.3. Araştırmanın Veri Toplama Yöntemi

Araştırmada anket yöntemi kullanılmış olup sonuçlar SPSS 23 programı ile analiz edilmiştir. Anket sorularının hazırlanmasında daha önce bu konuda yapılmış çalışmalardan (Ertuğrul, (2016); Alkan, (2015)) yararlanılmıştır.

Anket soruları 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde çoktan seçmeli beş adet soru ile ankete katılan mezunların demografik özellikleri belirlenmiştir.

Anketin ikinci bölümü 5’li likert tipi sorulardan oluşmaktadır. İkinci bölümde, yüksekokulda alınan muhasebe derslerinin meslek hayatına olan katkısının belirlenmesine, mezunların önlisans eğitiminden beklentilerine ve meslek yüksekokulu muhasebe eğitimini değerlendirmelerine dönük olmak üzere toplam 32 adet soru sorulmuştur. Üçüncü bölüm ise mezunların yüksekokuldan mezun olup iş hayatına atıldıklarında karşılaştıkları sorunların belirlenmesine dönük açık uçlu iki soruyu içermektedir.

5.4. Araştırma Hipotezleri

Çalışmayla ilgili olarak yüksekokul muhasebe eğitiminin yeterliliği ile ilgili iki ana hipotez ve alt hipotezler belirlenmiştir.

Çalışmaya ilişkin ana hipotezler:

H₀: Mezunların algılarına göre yüksekokulda aldıkları muhasebe eğitimi yeterli değildir.

H₁: Mezunların algılarına göre yüksekokulda aldıkları muhasebe eğitimi yeterlidir.

Çalışmaya ilişkin alt hipotezler:

H₀₁: Mezunların yüksekokulda aldıkları muhasebe eğitimine yönelik algıları ile cinsiyetleri arasında ilişki yoktur.

H₀₂: Mezunların yüksekokulda aldıkları muhasebe eğitimine yönelik algıları ile muhasebeyle ilk kez karşılaşmaları arasında ilişki yoktur.

H₀₃: Mezunların yüksekokulda aldıkları muhasebe eğitimine yönelik algıları ile tecrübeleri arasında ilişki yoktur.

H₀₄: Mezunların yüksekokulda aldıkları muhasebe eğitimine yönelik algıları ile statüleri arasında ilişki yoktur.

H₁₁: Mezunların yüksekokulda aldıkları muhasebe eğitimine yönelik algıları ile cinsiyetleri arasında ilişki vardır.

H₁₂: Mezunların yüksekokulda aldıkları muhasebe eğitimine yönelik algıları ile muhasebeyle ilk kez karşılaşmaları arasında ilişki vardır.

H₁₃: Mezunların yüksekokulda aldıkları muhasebe eğitimine yönelik algıları ile tecrübeleri arasında ilişki vardır.

H₁₄: Mezunların yüksekokulda aldıkları muhasebe eğitimine yönelik algıları ile statüleri arasında ilişki vardır.

5.5. Araştırma Bulguları

Araştırma ile elde edilen veriler; frekans dağılımı, ortalama ve standart sapma ve Ki-Kare Testi ile değerlendirilmiş ve sonuçlar aşağıda özetlenmiştir.

5.5.1. KMO ve Bartlett’s Testi

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi değişkenler arasındaki korelasyonları ve faktör analizinin uygunluğunu ölçen bir uygunluk testidir. Testin değeri 0 ile bir aralığında değişmektedir. Çok iyi bir faktör analizinde KMO değeri 0,80’den büyük olmalıdır (Albayrak, 2006: 131-132).

Çalışmada gerçekleştirilen faktör analizi sonucunda “beklentilere” ilişkin önerme grubunda yer alan “temel muhasebe kavramlarını bilmelidir”, “yevmiye fişlerini tanımalı ve fiş kayıtlarını yapabilmelidir”, “ticari belgeleri tanımalı ve sınıflandırabilmelidir” ile “tekdüzen hesap planını kullanabilmelidir” önermeleri “katılma derecesine” yönelik önerme grubunun içinde dağılım göstermektedir. Bu önermelerden “yevmiye fişlerini tanımalı ve fiş kayıtlarını yapabilmelidir” ile “ticari belgeleri tanımalı ve sınıflandırabilmelidir” önermelerinin “katılma derecesine” yönelik önerme grubunun içindeki dağılımı yüksek olduğundan bu iki faktör çıkarılmıştır. Bu iki faktörün çıkarılmasıyla birlikte KMO değeri 0,817 olarak hesaplanmıştır. Bu değere göre veri seti faktör analizlerinin yapılması için uygun görülmüştür. “Temel muhasebe kavramlarını bilmelidir” ile “tekdüzen hesap planını kullanabilmelidir” faktörlerinin, “katılma derecesi” faktörünün içinde görünmesiyle aradaki fark 0,154 ve 0,115 çıkmıştır. Bu farklar 0,1’den büyük olduğundan; diğer faktörler net yüklendiğinden ve yeteri kadar soru çıkartıldığından bu iki sorunun çıkarılmasına gerek kalmamıştır.

Tablo-1: KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		.817
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	2153.007
	df	435
	Sig.	.000

Üç faktör, toplam varyansın 0,62’sini açıklayabilmektedir. Bu değer 0,5’den büyük olduğundan kabul edilebilir bir değerdir.

5.5.2. Araştırmanın Güvenilirliği

Yapılan anket çalışmasının güvenilirliğini ölçmek için yapılan Cronbach’s Alpha testi sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo-2: Anketin Güvenirlik Katsayısı

Cronbach's Alpha	N of Items
.938	30

Analiz sonucunda, güvenilirlik katsayısı olan Cronbach’s Alpha katsayısı 0.938 olarak bulunmuştur. Bu sonuç analizin gerçekleştirilebilmesi için kabul edilebilir bir değerdir.

5.5.3. Frekans Analizi

Frekans analizinde, katılımcıların temel özelliklerinin oransal dağılımları incelenmiştir.

Tablo-3: Ankete Katılan Katılımcıların Özellikleri

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER	KATEGORİ	FREKANS	YÜZDE
Cinsiyet	Kadın	26	37,7

	Erkek	43	62,3
Mesleki Tecrübe	1-5 Yıl	29	42,0
	6-10 Yıl	25	36,3
	11-15 Yıl	15	21,7
Şu Anki Statü	Kendime Ait Muhasebe Bürom Var	12	17,4
	Muhasebe Bürosunda Çalışıyorum	47	68,1
	İşletmenin Muhasebe Servisinde Çalışıyorum	10	14,5
Muhasebe Alanına İlk Yönelim	Ticaret Lisesi	0	0
	Önlisans	24	34,8
	Lisans	45	65,2
Mezuniyet İle İşe Başlangıç Arasındaki Süre	1-5 Yıl	64	92,8
	6-10 Yıl	4	5,80
	11-15 Yıl	1	1,40
	16 Yıldan Fazla	0	0

Tablo 3'e göre ankete katılan mezunların yüzde 62,3'ü erkek, yüzde %37,7'si kadınlardan oluşmaktadır. Mezunların, yüzde 42'si 1-5 yıl, yüzde 36,3'ü 6-10 yıl ve yüzde 21,7'si 11-15 yıl arasında tecrübeye sahiptir. Mezunların yüzde 17,4'ü kendisine ait büroda, yüzde 68,1'i muhasebe bürosunda ve yüzde 14,5'i de bir işletmenin muhasebe departmanında çalışmaktadır. Muhasebe alanına ilk kez ne zaman yöneldiniz sorusuna mezunların yüzde 34,8'i önlisans, yüzde 65,2'si de lisans şeklinde yanıtlamıştır. Mezunların yüzde 92,8'i mezun olduktan 1-5 yıl sonra işe başladığını, yüzde 5,8'i 6-10 yıl ve yüzde 1,40'ı da 11-15 yıl içinde mesleğe başladığını ifade etmiştir.

5.5.4. Mezunların Meslek Yüksekokulunda Aldıkları Muhasebe Derslerinin Mesleğe Katkısı Hakkındaki Görüşleri

Mezunların anket sorularına verdikleri cevaplar sonucunda muhasebe derslerinin mesleğe katkıları hakkındaki görüşleri Tablo 4'de özetlenmiştir.

Tablo-4: Meslek Yüksekokulunda Alınan Derslerin Mesleğe Katkısı

	Hiç	Az	Orta	Çok	Çok Fazla	Toplam
Genel Muhasebe	1,4	5,8	29	18,8	45	100
Maliyet Muhasebesi	10,1	18,8	30,4	24,7	16	100
Yönetim Muhasebesi	26	17,5	27,5	16	13	100
İhtisas Muhasebeleri	39	17,5	13	14,5	16	100
Muhasebe Paket Programları	17,5	11,4	30,4	16	24,7	100
Muhasebe Denetimi	24,6	13	26	20,4	16	100

Mali Tablolar Analizi	26	11,4	23,3	16	23,3	100
Türk Vergi Sistemi	20,4	8,6	26	19	26	100
Vergi Hukuku	17,5	16	19	17,1	30,4	100
Finansal Yönetim	17,4	14,5	27,5	16	24,6	100

Mezunlara göre alınan meslek derslerinden mesleğe katkısı en çok olan ders genel muhasebe dersidir. Genel muhasebe dersini vergi hukuku ve Türk vergi sistemi dersler izlemektedir. En düşük katkı veren dersler ise ihtisas muhasebeleri, yönetim muhasebesi ve mali tablolar analizi dersleri olmuştur.

5.5.5. Mezunların Önlisans Muhasebe Eğitiminden Beklentileri Hakkındaki Görüşleri

Mezunların anket sorularına verdikleri cevaplar sonucunda önlisans muhasebe eğitiminden beklentilerine ilişkin görüşleri Tablo 5’de özetlenmiştir.

Tablo-5: Mezunların Önlisans Muhasebe Eğitiminden Beklentileri

İfadeler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Temel muhasebe kavramlarını bilmelidir.	5,8	2,9	5,8	24,6	60,9	100
Tekdüzen hesap planını kullanabilmelidir.	4,3	4,4	5,8	24,6	60,9	100
Bilanço ve gelir tablosu düzenleyebilmelidir.	7,3	5,8	5,8	27,5	53,6	100
Maliyet hesaplarını kullanabilmelidir.	4,3	8,7	4,4	30,4	52,2	100
Ücret bordrosu düzenleyebilmelidir.	7,3	7,3	2,8	18,8	63,8	100
Aylık sigorta bildirgesini düzenleyebilmelidir.	7,3	5,8	5,8	24,7	56,4	100
BA/BS formlarını düzenleyebilmelidir.	10,1	7,3	4,4	21,7	56,5	100
Muhtasar beyanname düzenleyebilmelidir.	10,1	7,3	5,8	26,0	50,8	100
Vergi beyannamelerini düzenleyebilmelidir.	11,6	5,8	4,4	24,6	53,6	100
E-fatura ve e-defter düzenleyebilmelidir.	11,6	7,3	7,3	23,0	50,8	100

Tablo 5’e göre katılımcılar yüzde 85,5’lik bir oran ile “temel muhasebe kavramlarını bilmelidir” ve “tekdüzen hesap planını bilmelidir” önermelerine katıldıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların diğer önermelere katılma oranları da yüzde 73,8 ile yüzde 82,8 aralığındadır.

5.5.6. Mezunların Muhasebe Eğitimi ile İlgili Olarak Verilen İfadelere Katılma Dereceleri

Mezunlara önlisans muhasebe eğitimi ile ilgili olarak bazı ifadeler katılma derecelerine yönelik sorulara verdikleri cevaplar Tablo 6’da özetlenmiştir.

Tablo-6: Mezunların İfadelere Katılma Derecesi

İfadeler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Meslek yüksekokulunda verilen muhasebe eğitimi sektör ihtiyacını karşılayabilecek yeterliliktedir	17,4	34,8	21,7	18,8	7,3	100
Meslek yüksekokulundan mezun olduğumda sektörün ihtiyaç duyduğu donanıma sahip olduğumu düşünüyorum	23,3	27,5	24,6	18,8	5,8	100
Meslek yüksekokulunda aldığım teorik/uygulamalı muhasebe eğitimi sektördeki uygulamalarla uyuşmamaktadır	8,7	21,7	14,5	34,8	20,3	100
Meslek yüksekokulunda yapılan staj eğitimi yeterlidir	46,4	17,4	13,0	15,9	7,3	100
Stajın muhasebe ile ilgili birimlerde yapılması muhasebe mesleğini düşünenlere katkı sağlayacaktır	7,3	7,3	10,1	29,0	46,3	100
Meslek yüksekokullarında muhasebe dersleri müfredatının hazırlanmasında meslek mensuplarının görüşleri alınmalıdır	4,4	7,3	4,3	29,0	55,0	100
Muhasebe derslerinde teorik eğitimin yanında uygulamalı eğitim de verilmelidir	4,3	7,3	4,3	23,2	60,9	100
Uygulamaya yönelik dersleri meslek mensuplarının vermesi daha uygundur	7,3	8,7	10,1	29,0	44,9	100
Çevremdeki öğrencilere meslek yüksekokulu muhasebe programını öneririm	10,1	14,5	24,6	20,4	30,4	100
Mezun olduğumda muhasebe ile ilgili bir işte çalışmayı düşünüyordum	16,0	7,3	8,7	29,0	39,0	100

Tablo 6'ya göre "Meslek yüksekokulunda verilen muhasebe eğitimi sektör ihtiyacını karşılayabilecek yeterliliktedir" önermesine katılımcıların yüzde 52,2'si katılmamaktadırlar. Yüzde 21,7'lik kararsızlar da eklendiğinde mezunların yüksekokulda aldıkları muhasebe eğitiminin sektörün ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz bulunduğunu söyleyebiliriz. "Meslek yüksekokulundan mezun olduğumda sektörün ihtiyaç duyduğu donanıma sahip olduğumu düşünüyorum" ifadesine yüzde 50,8'si katılmamaktadır. Buna göre mezunlar meslek yüksekokulundan mezun olduklarında kendilerini yeterli görmemektedirler. "Meslek yüksekokulunda aldığım teorik/uygulamalı muhasebe eğitimi sektördeki uygulamalarla uyuşmamaktadır" ifadesine yüzde 55,1'lik bir oran katılmışlardır. Mezunlar yüzde 63,8'lik bir oranda staj eğitiminin yetersiz olduğunu belirtmiştir. "Stajın muhasebe ile ilgili birimlerde yapılması muhasebe mesleğini düşünenlere katkı sağlayacaktır" ifadesine ise yüzde 75,6'lık bir oran ile katıldıklarını ifade etmişlerdir. "Meslek yüksekokullarında muhasebe dersleri müfredatının hazırlanmasında meslek mensuplarının görüşleri

alınmalıdır” ifadesine yüzde 84 ile katıldıklarını belirtmişlerdir. Mezunlara göre yüzde 84,1’lik bir oran ile muhasebe derslerinde teorik eğitimin yanında uygulamalı eğitim de verilmelidir. Uygulamaya yönelik derslerin meslek mensupları tarafından verilmesi de yüksek oranda kabul görmüştür. “Çevremdeki öğrencilere meslek yüksekokulu muhasebe programını öneririm” ifadesine katılım oranı yüzde 50,8’dir. “Mezun olduğumda muhasebe ile ilgili bir işte çalışmayı düşünüyordum” ifadesine ise yüzde 68 oranında katılmaktadırlar.

5.5.7. Ankete Katılan Mezunların Muhasebe Eğitimine İlişkin Algılarına İlişkin Bulgular

Meslek yüksekokulu mezunlarının muhasebe eğitimine ilişkin görüşleri Tablo 7’de özetlenmiştir.

Muhasebe derslerinin meslek hayatına katkısı açısından ortalamalara bakıldığında; Katılımcılar muhasebe dersleri içinde genel muhasebe dersinin 4.00 ortalama ile meslek hayatına “çok” katkısı olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcılar 1,51’lik standart sapma ile ihtisas muhasebesi derslerinin meslek hayatına olan katkısı konusunda tutarsız cevaplar vermektedirler.

Katılımcıların önlisans muhasebe eğitiminden beklentilerine bakıldığında 4.33 ile “Tekdüzen hesap planını kullanabilmelidir” ifadesi en yüksek ortalamaya sahiptir. Katılımcılar bu önerme grubunda “E-fatura ve e-defter düzenleyebilmelidir” önermesine 1.392’lik standart sapma ile en tutarsız cevapları vermişlerdir.

Muhasebe ile ilgili ifadelerle katılma derecesi açısından ortalamalara bakıldığında “Uygulamaya yönelik dersleri meslek mensuplarının vermesi daha uygundur” önermesi 3,96 ile en yüksek ortalamaya sahiptir. “Mezun olduğumda muhasebe ile ilgili bir işte çalışmayı düşünüyordum” önermesi 1.46 standart sapma ile muhasebe ile ilgili ifadelerle katılma derecesi ifadeleri arasında en fazla sapma gösteren önermedir.

Tablo-7: Mezunların muhasebe Eğitimine İlişkin Görüşleri

İfadeler	n	Ortalama	Standart Sapma
Muhasebe Derslerinin Meslek Hayatına Katkısı			
Genel Muhasebe	69	4.00	1.057
Maliyet Muhasebesi	69	3.26	1.302
Yönetim Muhasebesi	69	2.72	1.360
İhtisas Muhasebeleri	69	2.51	1.521
Muhasebe Paket Programları	69	3.19	1.396
Muhasebe Denetimi	69	2.90	1.405
Mali Tablolar Analizi	69	2.99	1.510
Türk Vergi Sistemi	69	3.27	1.454
Vergi Hukuku	69	3.28	1.484
Finansal Yönetim	69	3.16	1.410
1: Hiç, 2: Az, 3: Orta, 4: Çok, 5: Çok fazla			

Önlisans Muhasebe Eğitiminden Beklenti			
Temel muhasebe kavramlarını bilmelidir	69	4.32	1.105
Tekdüzen hesap planını kullanabilmelidir	69	4.33	1.066
Bilanço ve gelir tablosu düzenleyebilmelidir	69	4.15	1.216
Maliyet hesaplarını kullanabilmelidir	69	4.17	1.137
Ücret bordrosu düzenleyebilmelidir	69	4.25	1.253
Aylık sigorta bildirgesini düzenleyebilmelidir	69	4.17	1.224
BA/BS formlarını düzenleyebilmelidir	69	4.07	1.354
Muhtasar beyanname düzenleyebilmelidir	69	4.00	1.340
Vergi beyannamelerini düzenleyebilmelidir	69	4.03	1.372
E-fatura ve e-defter düzenleyebilmelidir	69	3.94	1.392
İfadelere Katılma Derecesi			
Meslek yüksekokulunda verilen muhasebe eğitimi sektör ihtiyacını karşılayabilecek yeterliliktedir	69	2.64	1.188
Meslek yüksekokulundan mezun olduğumda sektörün ihtiyaç duyduğu donanıma sahip olduğumu düşünüyorum	69	2.57	1.206
Meslek yüksekokulunda aldığım teorik/uygulamalı muhasebe eğitimi sektördeki uygulamalarla uyuşmamaktadır	69	2.64	1.272
Meslek yüksekokulunda yapılan staj eğitimi yeterlidir	69	2.20	1.368
Stajın muhasebe ile ilgili birimlerde yapılması muhasebe mesleğini düşünenlere katkı sağlayacaktır	69	4.00	1.237
Meslek yüksekokullarında muhasebe dersleri müfredatının hazırlanmasında meslek mensuplarının görüşleri alınmalıdır	69	4.23	1.113
Muhasebe derslerinde teorik eğitimin yanında uygulamalı eğitim de verilmelidir	69	4.29	1.126
Uygulamaya yönelik dersleri meslek mensuplarının vermesi daha uygundur	69	3.96	1.254
Çevremdeki öğrencilere meslek yüksekokulu muhasebe programını öneririm	69	3.46	1.335
Mezun olduğumda muhasebe ile ilgili bir işte çalışmayı düşünüyordum	69	3.68	1.460
1: Kesinlikle Katılmıyorum 2: Katılmıyorum 3: Kararsızım 4: Katılıyorum 5: Kesinlikle Katılıyorum			

Mezun öğrenciler muhasebe dersleri içerisinde genel muhasebe dersinin meslek hayatına katkısı konusunda görüş birliğine varmıştır. Genel muhasebe dersini vergi hukuku ve Türk vergi sistemi dersleri izlemektedir. Ön lisans eğitimi konusundaki beklentiler içerisinde “tekdüzen hesap planını kullanabilmelidir” en yüksek ortalamaya sahipken, diğer önermelere katılım da yüksek değerlerde bulunmuştur. Katılımcılar verilen bazı ifadelerle katılımları ile ilgili olarak meslek yüksekokulunda yapılan stajın yetersizliğini de vurgulamışlardır.

5.5.8. Ki-Kare Testi

Ki-kare bağımsızlık testi iki veya daha fazla değişken grubu arasında ilişki bulunup bulunmadığını incelemek için kullanılır. Yani değişkenler arasında bağımsızlık olup olmadığı araştırılır (Kalaycı, 2006: 90).

5.5.8.1. Mezunların Cinsiyetine İlişkin Ki-Kare Testi

- H01: Mezunların yüksekokulda aldıkları muhasebe eğitimine yönelik algıları ile cinsiyetleri arasında ilişki yoktur.
- H11: Mezunların yüksekokulda aldıkları muhasebe eğitimine yönelik algıları ile cinsiyetleri arasında ilişki vardır.

Tablo 8: Mezunların Yüksekokulda Aldıkları Muhasebe Eğitimine Yönelik Algıları ile Cinsiyetlerine Yönelik Chi-Square Testi

Pearson Chi Square	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Muhasebe Derslerinin Meslek Hayatına Katkısı	29.822 ^a	32	.577
Önlisans Eğitiminden Beklentiler	17.989 ^a	22	.707
Verilen İfadelere Katılma Derecesi	20.879 ^a	26	.748

- Sig (2 sided) değeri $0.577 > 0.05$ olduğundan muhasebe derslerinin katkısının ile cinsiyet ile ilişkisi yoktur. Yani muhasebe derslerinin katkısı cinsiyetten bağımsızdır.
- Sig (2 sided) değeri $0.707 > 0.05$ olduğundan muhasebe eğitiminden beklentilerin cinsiyet ile ilişkisi yoktur. Yani muhasebe eğitiminden beklenti cinsiyetten bağımsızdır.
- Katılım konusunda Sig (2 sided) değeri $0.748 > 0.05$ olarak belirlenmiştir. Bu durumda muhasebe eğitimi ile verilen ifadelere katılma derecesi ile cinsiyet arasında ilişki yoktur.

“Muhasebe derslerinin katkısı”, “muhasebe derslerinden beklentileri” ve “muhasebe dersleriyle ilgili cümlelere katılımlarına” ilişkin ifadelerden yola çıkarak elde edilen bulgulara göre, mezunların muhasebe derslerine yönelik algıları ile cinsiyetleri arasında herhangi bir ilişki bulunmamaktadır. Dolayısıyla H₀₁ hipotezi kabul edilirken H₁₁ hipotezi reddedilmektedir.

5.5.8.2. Mezunların Muhasebeyle İlk Kez Karşılaşmalarına İlişkin Ki-Kare Testi

- H₀₂: Mezunların yüksekokulda aldıkları muhasebe eğitimine yönelik algıları ile muhasebeyle ilk kez karşılaşmaları arasında ilişki yoktur.
- H₁₂: Mezunların yüksekokulda aldıkları muhasebe eğitimine yönelik algıları ile muhasebeyle ilk kez karşılaşmaları arasında ilişki vardır.

Tablo 9: Mezunların Yüksekokulda Aldıkları Muhasebe Eğitimine Yönelik Algıları ile İlk Kez Karşılaşmalarına Yönelik Chi-Square Testi

Pearson Chi Square	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Muhasebe Derslerinin Meslek Hayatına Katkısı	30.941 ^a	32	.520
Önlisans Eğitiminden Beklentiler	15.866 ^a	22	.823
Verilen İfadelere Katılma Derecesi	24.402 ^a	26	.553

- Sig (2 sided) değeri 0.520 > 0.05 olduğundan muhasebe derslerinin katkısının ile muhasebe ile ilk kez karşılaşmaları ile ilişkisi yoktur. Yani muhasebe derslerinin katkısı muhasebe ile ilk kez karşılaşmalarından bağımsızdır.
- Sig (2 sided) değeri 0.823 > 0.05 olduğundan muhasebe eğitiminden beklentilerin muhasebe ile ilk kez karşılaşmaları ile ilişkisi yoktur. Yani muhasebe eğitiminden beklenti muhasebe ile ilk kez karşılaşmalarından bağımsızdır.
- Katılım konusunda Sig (2 sided) değeri 0.553 > 0.05 olarak belirlenmiştir. Bu durumda muhasebe eğitimi ile verilen ifadeler katılma derecesi ile muhasebe ile ilk kez karşılaşmaları arasında ilişki yoktur.

“Muhasebe derslerinin katkısı”, “mezunların muhasebe derslerinden beklentileri” ve “muhasebe dersleriyle ilgili cümlelere katılımlarına” ilişkin ifadelerinden yola çıkarak elde edilen bulgulara göre mezunların muhasebe derslerine yönelik algıları ile muhasebe ile ilk kez karşılaşmaları arasında herhangi bir ilişki bulunmamaktadır. Dolayısıyla H₀₂ hipotezi kabul edilirken H₁₂ hipotezi reddedilmektedir.

5.5.8.3. Mezunların Yüksekokulda Aldıkları Muhasebe Eğitimine Yönelik Algıları ile Tecrübelerine Yönelik Ki-Kare Testi

- H₀₃: Mezunların yüksekokulda aldıkları muhasebe eğitimine yönelik algıları ile tecrübeleri arasında ilişki yoktur.
- H₁₃: Mezunların yüksekokulda aldıkları muhasebe eğitimine yönelik algıları ile tecrübeleri arasında ilişki vardır.

Tablo 10: Mezunların Yüksekokulda Aldıkları Muhasebe Eğitimine Yönelik Algıları İle Tecrübelerine Yönelik Chi-Square Testi

Pearson Chi Square	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Muhasebe Derslerinin Meslek Hayatına Katkısı	65.412 ^a	64	.427
Önlisans Eğitiminden Beklentiler	46.126 ^a	44	.384
Verilen İfadelere Katılma Derecesi	54.912 ^a	52	.365

- Sig (2 sided) değeri 0.427 > 0.05 olduğundan bu durumda muhasebe derslerinin katkısının ile tecrübe ile ilişkisi yoktur. Yani muhasebe derslerinin katkısı tecrübeden bağımsızdır.

- Sig (2 sided) değeri $0.384 > 0.05$ olduğundan bu durumda muhasebe eğitiminden beklentilerin tecrübe ile ilişkisi yoktur. Yani muhasebe eğitiminden beklenti tecrübeden bağımsızdır.
- Katılım konusunda Sig (2 sided) değeri $0.365 > 0.05$ olarak belirlenmiştir. Bu durumda muhasebe eğitimi ile verilen ifadelere katılma derecesi ile tecrübe arasında ilişki yoktur.

“Muhasebe derslerinin katkısı”, “mezunların muhasebe derslerinden beklentileri” ve “muhasebe dersleriyle ilgili cümlelere katılımlarına” ilişkin ifadelerinden yola çıkarak elde edilen bulgulara göre mezunların muhasebe derslerine yönelik algıları ile tecrübeleri arasında herhangi bir ilişki bulunmamaktadır. Dolayısıyla H_{03} hipotezi kabul edilirken H_{13} hipotezi reddedilmektedir.

5.5.8.4. Mezunların Yüksekokulda Aldıkları Muhasebe Eğitimine Yönelik Algıları İle Statülerine Yönelik Ki-Kare Testi

- H_{04} : Mezunların yüksekokulda aldıkları muhasebe eğitime yönelik algıları ile statüleri arasında ilişki yoktur.
- H_{14} : Mezunların yüksekokulda aldıkları muhasebe eğitime yönelik algıları ile statüleri arasında ilişki vardır.

Tablo 11: Mezunların Yüksekokulda Aldıkları Muhasebe Eğitimine Yönelik Algıları İle Statülerine Yönelik Chi-Square Testi

Pearson Chi Square	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Muhasebe Derslerinin Meslek Hayatına Katkısı	81.786 ^a	64	.066
Önlisans Eğitiminden Beklentiler	50.740 ^a	44	.225
Verilen İfadelere Katılma Derecesi	44.160 ^a	52	.772

- Sig (2 sided) değeri $0.066 > 0.05$ olduğundan muhasebe derslerinin meslek hayatına katkısı ile statü arasında ilişki yoktur. Bu durumda muhasebe derslerinin sağladığı katkı statüden bağımsızdır.
- Sig (2 sided) değeri $0.225 > 0.05$ 'dir. Bu durumda ön lisans muhasebe eğitiminden beklentiler ile statü arasında ilişki yoktur. Yani beklenti statüden bağımsızdır.
- Sig (2 sided) değeri $0.772 > 0.05$ olduğundan verilen cümlelere katılımın statü ile ilişkisi yoktur. Yani katılma statüden bağımsızdır.

“Muhasebe derslerinin katkısı”, “mezunların muhasebe derslerinden beklentileri” ve “muhasebe dersleriyle ilgili cümlelere” katılmalarına ilişkin ifadelerinden yola çıkarak elde edilen bulgulara göre mezunların muhasebe derslerine yönelik algıları ile statüleri arasında herhangi bir ilişki bulunmamaktadır. Dolayısıyla H_{04} hipotezi kabul edilirken H_{14} hipotezi reddedilmektedir.

5.5.9 Mezunların Yüksekokuldan Meslek Hayatına Atıldığında Aldıkları Muhasebe Eğitimi İle İlgili Görüşleri

Çalışmada kullanılan veri toplama aracının üçüncü bölümünde mezunlara yüksekokul öğrenimleri döneminde almadıkları ancak müfredatta yer almasını istedikleri dersler sorulmuştur. Katılımcıların verdikleri cevaplar bazı derslerin müfredata eklenmesi, bazı derslerin ise daha ayrıntılı olarak okutulması yönündedir.

Muhasebe meslek etiği, iletişim, muhasebede e-devlet uygulamaları, sosyal güvenlik hukuku ve mevzuatı dersleri müfredatta yer alması istenen derslerdir.

Katılımcılar yönetim muhasebesi ve mali analiz derslerinin daha ayrıntılı okutulması yanında özellikle yüksekokulda okutulan muhasebe paket programları dersinin ders saatinin artırılması ve uygulamada kullanılan güncel programların kullanımının öğretilmesi yönündedir. Azımsanmayacak sayıda katılımcı tek bir programdan ziyade birden çok programın uygulamalı gösterilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Son olarak katılımcılara şu anki deneyimleri ışığında yüksekokuldan mezun olduklarında muhasebe ile ilgili olarak kendilerini eksik hissettikleri konular sorulmuştur. Mezunların tamamına yakını teorik eğitim açısından kendilerini yeterli gördüklerini ancak uygulama konusunda çok yetersiz gördüklerini belirtmiştir. Katılımcıların yine büyük çoğunluğu yüksekokuldaki staj süresinin yetersiz olduğunu, sürenin bir yarıyıl ya da bir yıl olarak uygulanmasının çok daha yararlı olacağını belirtmiştir. Ayrıca muhasebe konusunda kariyer planlaması yapan bir öğrencinin stajını mutlaka bir serbest muhasebeci mali müşavirlik bürosunda yapması gerektiğini belirtmişlerdir. Son olarak katılımcılar yüksekokuldan mezun olduktan sonra muhasebe alanında doğrudan kariyer yapma imkânının olmamasından yakınmaktadırlar.

6. SONUÇ

Bu çalışma ile Kuyucak Meslek Yüksekokulu muhasebe ve işletme programları mezunu olup muhasebe meslek elemanı olarak çalışanların meslek yüksekokulunda aldıkları muhasebe eğitimini değerlendirmeleri amaçlanmıştır. Anket verilerinin değerlendirilmesi neticesinde özet olarak aşağıda verilen sonuçlara ulaşılmıştır.

Ulaşılabilen mezun öğrencilerden %17,4'ü kendisine ait bir bürosuna sahipken, %68,1'i bir muhasebe bürosunda çalışmakta ve %14,5'i de bir işletmenin muhasebe servisinde çalışmaktadırlar.

Meslek yüksekokulları muhasebe ve işletme programlarında muhasebe ile ilgili olarak zorunlu ve seçmeli pek çok ders okutulmaktadır. Bu derslerin

uygulamada sağladığı katkı ile ilgili olarak; en yüksek katkıyı genel muhasebe dersi sağlarken, vergi hukuku ve Türk vergi sistemi dersleri genel muhasebe dersini izlemektedir. En düşük katkı sağladığı düşünülen dersler ise ihtisas muhasebeleri, yönetim muhasebesi ve mali tablolar dersleri olmuştur.

Önlisans muhasebe ve işletme programları mezunlarının hangi konularda bilgi sahibi olmaları yönünde ise katılımcılar; “tekdüzen hesap planını kullanabilmelidir ve temel muhasebe kavramlarının gerektiğini belirtmişlerdir.

Meslek yüksekokulundaki verilen muhasebe eğitiminin sektör ihtiyacını ne derecede karşılayabildiği (2,64), mezun olduklarında sektörün ihtiyaç duyduğu donanımda oldukları (2,57), meslek yüksekokulundaki teorik/uygulamalı muhasebe eğitiminin sektör uygulamaları uyuşması (2,64) önermelerine karşı katılımcılar kararsız kalmışlardır. Bu verilere bakıldığında meslek yüksekokulu mezunları, önlisans muhasebe eğitiminin yeterliliği konusunda olumlu bir görüşe sahip değillerdir denilebilir. Muhasebe derslerinin müfredatının hazırlanmasında meslek mensuplarının görüşleri alınmalıdır (4,23) ve uygulamaya dönük derslerin meslek mensupları tarafından verilmesinin daha uygun olacağı önermelerine (3,96) mezunlar katılmaktadır.

Meslek yüksekokullarında verilen pratik eğitimin desteklenmesi amacıyla zorunlu staj uygulaması yapılmaktadır. Staj ile öğrenciler okulda teorik olarak aldıkları muhasebe derslerinin uygulamasını görme şansına sahip olmaktadır. Meslek yüksekokulundaki staj süresi yeterlidir şeklindeki önermeye (2,20) ile mezunlar katılmamaktadır. Stajın muhasebe mesleğini düşünenlerce muhasebe ile ilgili birimlerde yapılımanın yararı olacağı şeklindeki önermeye ise (4,00) katılmaktadırlar

Muhasebe eğitimi, mezunlarının yani muhasebe meslek mensuplarının yerine getirdikleri fonksiyon gereği ülke ve işletmeler açısından çok önemlidir. Muhasebe programı mezunlarının iş hayatının istediği ve beklediği doğrultuda nitelikli olmak zorundadır.

İş dünyası dinamik bir ortamdır. Yani sürekli olarak dönüşüm ve değişime açıktır. Özellikle muhasebe mesleği ilgili yasa ve yönetmeliklere bağlı olarak gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle muhasebecilerin iş dünyasındaki ve yasalardaki değişikliklere uyum gösterecek nitelikte analiz yapabilme ve değerlendirip/yorumlama yeteneğine sahip olması gerekmektedir. Bu nedenle muhasebe eğitimine büyük iş düşmektedir. Bu konuda; muhasebe eğitimi müfredatı oluşturulurken hem iş dünyasının hem de muhasebe meslek mensuplarının görüşleri alınmalı yani üniversite ile sanayi işbirliği ile gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Günümüzde pek çok alanda olduğu gibi muhasebe mesleği de teknolojiye oldukça bağlı olarak işlemlerini yürütmektedir. Bilindiği gibi muhasebe eğitimi büyük ölçüde sınıf ortamında teorik olarak yürütülmektedir. Öğrencilerin teorik olarak muhasebe uygulamalarını bilmeleri/öğrenmeleri önemlidir. Ancak bu teorik eğitimin mutlaka uygulama ile de desteklenmesi gerekmektedir. Bunun için muhasebe derslerinin mutlaka bilgisayar başında da gerçekleştirilmesi yani teorik eğitimin bilgisayar vasıtası ile desteklenmesi gerekmektedir. Bu nedenle muhasebe derslerini veren akademisyenlerin de en az birkaç muhasebe paket programına hakim olacak şekilde kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir.

Muhasebe eğitiminde önemli konulardan biri staj uygulamasıdır. Yapılan çalışmalarda genellikle staj süresinin yetersizliğinden bahsedilmektedir. Bu sürenin örneğin bir yarıyıl ya da bir eğitim-öğretim yılı olarak planlanması öğrencilerin aldıkları teorik eğitim ile uygulama arasında sağlıklı bir bağ kurabilmelerini sağlayacaktır. Yükseköğretim kurulu tarafından 2011 yılında gündeme getirilen trimester uygulaması stajın yetersizliği konusundaki yakınmalarının çözümünü sağlayabilecektir. Öğrenciler bu şekilde uygulamalı olarak muhasebe mesleğini öğrenecek ve sektör uygulamalarına da hakim olabileceklerdir.

Meslek yüksekokulunda verilen muhasebe eğitiminin, muhasebe mesleğine katkısını belirlemeye yönelik olarak yapılan çalışmada elde edilen sonuçların literatürde yer alan benzer çalışmalar ile yakın sonuçlar verdiği söylenebilir. Muhasebe eğitiminde uygulamalı eğitimin artırılması, müfredatın uygulayıcıların görüşleri alınarak güncellenmesi, staj süresinin yetersizliği ve alınan muhasebe derslerinin mesleğe katkısı konusunda benzer sonuçlar elde edilmiştir.

Yapılan çalışma meslek yüksekokulundaki muhasebe eğitiminin uygulamada yeterliğinin değerlendirilmesi konusunda yararlı sonuçlar sağlamaktadır. Ancak böyle bir çalışmanın daha geniş ölçekte yapılması değerlendirme açısından daha iyi sonuçlar verecektir.

KAYNAKÇA

Abbott, J. I. & Palatnik, B. R. (2018). "Students' Perceptions of Their First Accounting Class: Implications for Instructors", *Accounting Education* www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09639284.2017.1381032.

Albayrak, A. S. (2006) *Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Asil Yayın Dağıtım, Ankara.

Alkan, G. (2015). "İşletmelerin Önlisans Muhasebe Eğitiminden Beklentileri: İzmir'de Bir Araştırma", *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*. 17 (1), 137-158.

Arsoy, A. P., Bora, T. ve Selimoğlu, S., (2014). “Muhasebe Eğitimindeki Bilgi, Beceri ve Eğitim Tekniklerinin Gerekliliklerine İlişkin Beklentiler: Türkiye’deki Akademisyenlere ve Meslek Mensuplarına Yönelik Bir Araştırma”, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, Cilt 10, Sayı 23, 121-136.

Ballantine, J. A., Duff, A. & Larres, P. M. (2008). “Accounting and Business Students’ Approaches to Learning: A Longitudinal Study”, *Journal of Accounting Education*.

www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0748575109000062

Can, A. V. ve Demirci, Ş. D., (2016). “Uluslararası Muhasebe Eğitim Standardı 2 Muhasebe Eğitim Programlarının İçeriğine Uyum: Sakarya Üniversitesi Örneği”, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 16 Özel Sayısı, 319-338.

Christensen, J., Harrison, J. L. Hollindale, J. & Wood, K. (2018). “Implementing Team-Based Learning (TBL) in Accounting Courses”, *Accounting Education*,

www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09639284.2018.1535986

Civan, M. ve Yıldız, F. (2006) “Globalleşme Sürecinden Muhasebe Meslek Eğitiminin Etkilenmesi”

archive.ismmmo.org.tr/SEMPOZYUM_06/3Oturum/MehmetCivan.pdf

Çürük, T. ve Doğan, Z. (2001). “Muhasebe Eğitiminin İşletmelerin Taleplerini Karşılama Düzeyi: Türkiye Örneği”, *ODTÜ Gelişme Dergisi*, 28 (3-4), 281-310.

Ertuğrul, A. N. (2016). “İşletmelerin, Önlisans Muhasebe Bölümü Mezunlarından Beklentileri ve Ankara Organize Sanayi Bölgesi'nde Bir Araştırma”, *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 14 Sayı: 2, 133-147.

Gençtürk, M. (2006). “Alınan Eğitimin Meslek Yaşamındaki Yeterlilik Düzeyinin İşletmelerin Muhasebe-Finans Bölümünde Çalışanlar Üzerinde Tespitine Yönelik Bir Alan Çalışması: Isparta, Burdur, Denizli ve Antalya Organize Sanayi Bölgeleri Örneği”, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (12) 2 : 55-82.

Howieson, B., Hancock, P., Segal, N., Kavanagh, M., Tempone, I. ve Kent, J. (2014). “Who Should Teach What? Australian Perceptions of the Roles of Universities and Practice in the Education of Professional Accountants”, *Journal of Accounting Education* 32 (3),

www.journals.elsevier.com/journal-of-accounting-education

Kalaycı, Ş. (2006). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

Kutlu, H. A. (2010). “Muhasebe Eğitiminin Nitelikli İşgücü Yetiştirme Açısından Değerlendirilmesi”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı 46, 232-246

Şengel, S. (2011). “Türkiye’de Muhasebe Meslek Elemanı Talebi Üzerine Bir Araştırma”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı 50, 167-180.

Şenol, H. (2014). “Muhasebe Mesleğinin Toplum Tarafından Algılanması Üzerine Bir Alan Araştırması”, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 6, Sayı 11, 102-120

Tan, M. L. & Laswad, F. (2018). Professional Skills Required of Accountants: What Do Job Advertisements Tell Us? *Accounting Education*. (403-432).

www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09639284.2018.1490189

Tugay, O. ve Ömürbek, V. (2014). “Meslek Yüksekokullarında Verilen Muhasebe Derslerinin Uygulamada Kullanılma Düzeyi ve Yeterliliği Üzerine Bir Araştırma”, *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7 (3), 53-74.

Yelgen, E. ve Uyar, S. (2018). “Muhasebe Eğitimi ve Y kuşağı”, *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, Özel Sayı, 148-168

Yıldız, G. (2017). “Muhasebe Meslek Mensuplarının Meslek Yüksekokulu Muhasebe Programı Öğrencilerinden Beklentileri: Kayseri İlinde Bir Araştırma”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, sayı 73, 169-184.

Yürekli, E. ve Gönen, S. (2015). “Muhasebe Meslek Mensuplarının Nitelikli Meslek Mensubu Yetiştirilmesine Yönelik Önlisans Programından Beklentileri”, *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt, 6, Sayı, 10, 301-316.

Zaif, F. ve Ayanoğlu, Y. (2007). “Muhasebe Eğitiminde Kalitenin Artırılmasında Ders Programlarının Önemi: Türkiye’de Bir İnceleme”, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9/1. 115-136.

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu,

<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf> [Erişim Tarihi: 12.09.2018].

Türk Dil Kurumu Sözlük, www.tdk.gov.tr [Erişim Tarihi: 20.09.2018].

3568 Sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu. <https://www.ismmmo.org.tr/Mevzuat/Kanun-Metni--142> [Erişim Tarihi: 05.10.2018].

D. Ali KIZILYALÇIN

MUVJ / 2019-3